

alno stran vzdrževanja organizacijskega aparata je prenustiti poverjeništvom, da skrbe za gospodarsko podlago rednega poslovanja organizačne uprave.

8. Članj uprave naši bodo oni, ki so čimmanji odvisni od oblasti in režimov. Nagle in nepričakovane politične izremembe naidejo vedno preveč odmeva v naši organizaciji. To je nam samo v škodo. Zato bi bilo treba v pravila vnesti, da v odbore vstopijo lahko le oni, ki imajo stalnost in stalna mesta, v nasprotjem slučaju se je na vsaj do skrajnosti držati tega principa. Tudi ni primerno, da so v odborih uradniki ministrstva in nadzorniki ter člani s sličnimi položaji, ker so isti vedno vezani in nima tako prostih rok ter ne morejo zavzemati strogo stanovskega stališča in interesov. To naj se prakticira le v izjemnih, res uvaževanja vrednih slučajih, pri stanovsko samoniklo izkristaliziranih osebnostih.

K temu priporočamo, da je pričel Činovniški Savez že resno razmišljati, da bi se organiziral na sindikalni podlagi, kar mora biti tudi za učitelstvo ideal, če hočemo stopiti na pot, da bomo pričeli iztrebljati korupcijo in partijsko in resno braniti stanovske interese.

Enako se je pri Činovniškem Savezu ventiliralo vprašanje, da bi bil v Beogradu (kot centrali) le poslovni predsednik, poleg njega pa naj bi se izvolil iniciativni predsednik, ki bi bil lahko tudi izven Beograda. Obema bi se opredelil delokrog in naloga.

Pri UJU se je tudi že sedaj pokazala potreba ožjega iniciativnega odbora.

RADOSLAV KNAFLIČ:

Proglas-Deklaracija.

(Dalje.)

Člen VII. proglasa namigava, da naša dosedanja stanovska politika ni bila prava, da si ni znala tekom 36 let priznati onega ugleda in onega stališča (pozicije), da bi jo bila vsa javnost, vsak režim in vsak politični činitelj uvaževal pot predstavitevico stanu...

Vsebina tega člena proglasa je žaliva za vse one mnoge naše delavne, zlasti starejše člane v organizaciji, ki so že pred 40 leti snovali načrte za njeni ustanovitev in so potem kovali v njeni kovačnici vse svoje življenje za boljšen razvoj. Proglas se je s tem členom predzročno povzel na sodni stol, dasi njegov pisatelj menda ne more prav potmeti, koliko truda, skrbi dušnih moči, a tudi troškov so žrtvovali posamezniki na njen žrtvenik. In vendar bi bil pisatelji lahko izbral primerne besedilo na primer:

»Trdno smo odločeni vse storiti, da vzbudimo svoji (ne naši) organizaciji še večji ugled in tako trden položaj, da bo moral vsa javnost, vsak režim in vsak politični činitelj se v višji meri uvaževati nego doslej...«

Člen IX. Določbe tega člena v proglasu so naravnost škodljive. Politiko proučavati je znanost, koja se predava celo na vsečiliščih. Nobeden osnovnošolski učitelj se ne more zlahka teh predavanj udeleževati: zato se nečajo med nami s to stroko samouki (avtodiakti). Vsi ti so globokomislec, ki si vzbudijo s časom toliko razširjenega obzora, da nadkrilijo daleč vse one svoje tovariše, ki se s političnimi vprašanjemi le toliko nečajo, v kolikor to nanese vsakdanja mo-

rebbiti samo takozvana gostilniška prislovnost. Globokomislec naidemo v vseh stanovih in v vseh političnih strankah.

Naravno je, da pridejo ti s svojimi nazori zlasti, če so tudi dobri govorniki, kmalu na površje ter se odlikujejo v svoj stroki. O teh trde poslušalci, da se za politiko izpostavljajo (eksponirajo). Po nomenu tujke »eksponiranje« bi ti ne smeli postati ne predsedniki in odborniki učiteljskih društev ne člani ožjega oziroma širjega sosvetja, a še manje poverjeniki organizacije. V političnih strokah naibolj izvedene in naidsosobne glave bi morale ždati skrite, nepoznane in neizkoriscane v kotu zádai za organizacijo, na njen oder pa se naj nastavi političnih strok nevečje osebe, omejenega političnega obzora. Ti naj potem vodijo organizacijo tako da si bode ta v smislu besedila tega člena pridobila tolj ugled in takšen položaj (pozicijo), da jo bode moralna vsa javnost, vsak režim, vsak politični činitelj uvaževati! Obratno bi se ne smel nobeden teh unrvnikov (funkcionarjev) potegovati za poslaniški mandat v narodno skupščino.

Sicer na izgovaria besedilo tega člena nekaj visoko nad oblaki nedoseglih. Proglas naj stopi iz te svoje nedoseglih višine na zemljo, na koji živimo ter nam naj imenuje sredstva naj nam rokaže nota po koih hodeč naj to dosežemo pri klerikalnih politikih in nihovi javnosti. Pred tem namreč nismo samo nobenega ugleda, temveč oni nas pred narodom v enomer ponužajo, kjer in kadar le morejo, nobeno sredstvo jim ni v to svrhu dosti slabo.

cili podpreti, da je še za silo služilo svojemu namenu. To je bil za malo občino bud udarec in naravno se ni rada odločila za novo stavbo. Največ brige, skrbi in dela je imel pri tem seveda šolski voditelj, ki pa se mu je posrečilo to perečno vprašanje rešiti v popolno zadovoljstvo šole.

Postavili so bližje vasi tik okrajne ceste novo moderno poslopje za štiri razrede in s stanovalji za učiteljstvo. Solo obdaja obsežen, lepo urejen šolski vrt.

Pokojni Tominc je bil znan daleč okrog kot izvrsten sadjar, vinogradnik in čebelar. Že pred mnogimi leti je kupil v bližini stare šole zapuščeno in zanemarjeno zemljišče, na katerem je v tem let zasadil krasen vinograd in velik sadovnisk z izbranimi sadnimi vrstami. Sadna drevesa pa je dajal tudi kmetom, tako da se je sadjarstvo v tem kraju močno povzdignilo. Za povzdrogo kmetijstva pa je skrbela tudi kmetijska podružnica, ki so jo v Globokem ustavili in ki jo je vodil pokojni tovarš do svoje smrti. Tudi dobro uspevajočo posojilnico imajo v Globokem, ki ji je bil ustavil in vso dobo njen voditelj pokojni Tominc. Še na bolnišku posteli si je dal prinašati knjige, da je uredil, kar je bilo potreba.

Pokojni Tominc je visoko cenil pravo tovarištva. Veselilo ga je, ko so tovarši in prijatelji prihajali v njegovo gostoljubno hišo. Rad jih je povedel v svoj vinograd, kjer jih je postregel z dobro kapljico. Koliko lepih ur smo tam preživel v prijateljskem pomenku!

ra, ki bi sestopal iz začetnikov cele države in bi dajal inicijativo, poslovemu (izvršnemu) odboru UJU v Beogradu. Aparat Glavnega Odbora je predrag.

Ta misel bi se dala dobro realizirati in bi se dalo poslovanje naše organizacije zelo pospešiti in oiačiti. Če bi lahko izvolili izmed svojih naiboljših inicijativnih organizatorjev predsednika izven Beograda.

Nuina potreba bi bila, da bi ta inicijativni predsednik skliceval po možnosti mesečno in ob nujnih slučajih tudi izven tera na sejo vse predsednike poverjeništev v najprikladnejšem centru države izven Beograda, kjer bi v rednih sejih sklepali o nujnih potrebah, korakih in delovanju našega Udrženja.

Ta inicijativni ožji odbor bi sestopal iz inicijativnega predsednika UJU, iz vseh predsednikov poverjeništev in iz poslovnega predsednika UJU ter poslovnega tajnika UJU iz Beograda.

Sklene tega inicijativnega ožjega odbora bi izvrševal poslovni predsednik v Beogradu skupno s poslovnim ožjem (izvršnim) odborom v Beogradu, ki bi se lahko sestal tedensko na seje in bi reševal tudi druge tekoče zadeve, ki pridejo na udruženje.

Na ta način bi se naša centrala v Beogradu tudi inicijativno močno okreplila in bi se dvignilo delovanje Udrženja z ozirom na potrebe vseh poverjeništev v državi. Stvoril bi se na na ta način tudi reden oseben kontakt med našo centralo in vsemi poverjeništvimi, kar bi bilo v veliko korist učiteljstva in česar nam sedaj manika.

IVAN ŠMAJDEK:

Ali moremo biti za Deklaracijo?

(Konec.)

IV.

Ta člen deklaracije zopet povdara, da se ne smemo dotakniti načela, ki so podlaga naši organizaciji in radi koih smo tudi včlanjeni. Glasilo naše naj se bori le za materialne zahteve, borbo za načela naj na omesti, ker niso skupna celiemu stanu.

Tovariš, ali ne pomislite, da je naša organizacija vse drugačna kot so druge strokovne organizacije? Boriti se imamo vendar za svobodno učiteljstvo in svobodno šolo, seveda ne v takem pravcu, kot nam očitajo nasprotniki. Šolo učiteljstvu, katere hoče mladino vzračati v dobre državljanje, ki bodo versko strpljivi, ljubili svojega kralja, svojo domovino in državo in tudi spoštovali one, ki vodijo državo v pravi smeri.

V.

Stanovske morale, zavest in disciplino je možno utrditi le z značajnim in odkritim nastopanjem proti vsakemu tovarišu, čeravno je nasprotne naziranja. Značaj in disciplino nam je pokazati tudi v ja vnosti in vselej ščititi tovariša, ako se mu godi krivica. Stanovske morale, zavest in disciplina na ne okrepamo, ako svoj osebni in ambiciji v korist podiramo o no, kar so gradili tovariši-idealisti dolgo vrsto let z veliko pozrtvovalnostjo in so bili vsled svojega idealnega dela v korist celiemu stanu tudi socialno in emotno oškodovani. Ti tovariši na osebne interese niti mislili niso, ampak le na koristi celote — celega stanu in njih pridobitve koristijo tudi tovarišem deklarantom.

VI.

Ta člen, tovariši, mi postane nerazumljiv, če čitam II. člen deklaracije. Polno fraz, a stvarne ni družega v njem, kot če bo naše glasilo res znalo čuvati svobodo stvarne kritike za vse, ne samo za one, ki se udejstvujejo v pozitivnem pravcu v duhu deklaracije. Ali ni tako razumljiv?

VII.

Res bi bilo dobro, da bi si naša organizacija prizorila nazaj, oni ugled in ono pozicijo, ki to je imela pred deklaracijo. Saj jo je vsak režim in vsak politični činitelj uvaževal, samo eden ne in ta jo tudi nikdar ne bo. Če pa hočemo pridobiti ugled še pri tem, ki nas ne uvažuje, nam ostane edina možnost, da kapituliramo ter sprejmemo načela in interese, katere ta zahteva, ne pa učiteljstvo. Tovariši deklarantje, potem boste na lahko številu učiteljstva v Sloveniji udrženo v UJU, ker tako sramotne kapitulacije ni bilo niti takrat, ko je šivalg do nekdajnem Kranjskem Kalteneggerjev blj: potem boste šele uvideli, da take kapitulacije napredno učiteljstvo ne prenese, ampak in bomo prenutili vam.

VIII.

Tovariš so gotovo že pozabili ali pa sploh ne vedo, da je bila neka politična stranka, ki je prepovedovala učiteljstvu se strokovno organizirati v nekdanji »Zavezji«, kar bi tudi še sedaj isto storila za UJU, a nima več tiste moči. Vse druge napredne politične stranke

Lansko jesen je bil Tominc z mnogimi drugimi upokojen, obdržal pa je še začasno vodstvo šole. Na šoli so delovali zadnja leta poleg njega še njegov sin in dve hčeri. Oče je želel, da bi postal sin njegov naslednik, da bi družina ostala še nadalje skupaj. To bi se bilo tudi zgodilo, da ni kruta usoda z železno roko posegla vmes. Prvo nedeljo v januarju smo spremili k večnemu počitku blagega tovariša Justeka, nekaj tednov pozneje smo šli isto pot za očetom.

Pokojnik je sicer žal daleč bolehal, a nihče ni slutil, da nas bo tako hitro zapustil. Trajčna smrt oboževanega sina je gotovo usodno vplivala nam in predčasno strla njegove fizične moči. Ostavil je nevtolajivo soprogo in deco, od katere so štire še nepreskrbljeni.

V sredo, 17. marca je bil pogreb, ki je jasno pričal, kako priljubljen je bil pokojnik. Prihitele je učiteljstvo od vseh strani, da izkaže zadnjo čast svojemu tovarišu, zbrala se je šolska mladina in mnogoštevno ljudstvo. Dolg sprevod se je pomikal po blatni cesti iz Globokega v 6 km oddaljene Pišce, na župniško pokopališče. Ob odprtju grobu je pokojniku govoril v slovo lepe besede domač župnik, v imenu tovarišev pa se je poslovil do dragega nam tovariša in prijatelja tov. Kopič.

Sel je od nas — njegov spomin pa ostane vedno med nami.

Počljav v miru!

IX.

so pa naravnost priporočale in podpirale našo organizacijo, ker je zastopala zede šolstva iste ideje in načela kot one. Sigurni smo pa lahko, da si nobena stranka, ki bo na vladu, ne bo dala predpisati poti, po koi naj rešuje šolsko-vzgojne probleme od take organizacije, ki je brez idej in načel. Ne vem, kako mislite v parlamentarni državi uveljaviti vpliv organizacije, če ne bo mogoče zastopati glede šolske vzroke skupnega načelnega stališča po čl. III. točke 3., 4., 5. Mogoče mislite, da bodo stranke, organizaciji na hudo, nastopile kompromisno stališče?

X.

S tem členom pa naravnost odreže članom politično svobodo in omejuje članske pravice; zato proč s takimi omejitvami, ker se ž niimi vzgajajo le neznačajni! Neznačajni iščelo je osebne koristi, stanovski interesi so im pa deveta briga. Ravno v sledu značajev je naša organizacija uživala ugled, in stokrat ljubši mi je značajen tovariš nasprotne organizacije, kot neznačajen tovariš našega Udrženja.

XI.

Glede tega člena sem že omenil, da mora organizacija odločno zahtevati, ne samo braniti, da se moralne in zakonite določbe pri nameščanju tudi izvršijo. Vse lažje pa uveljavlja svoje zahteve, če pri nameščanju tudi direktno sodeluje, a le v zmisu moralnih in zakonitih določb.

Pristanem pa na to, da sta obstoi in rast naše organizacije mogoča samo na temelju naširše duhovne svobode: a vsak značajen član se bo te duhovne svobode tudi zavedal, jo branil in skušal svoje nazore tudi uveljaviti. Če pa propade s svojimi nazori, bo imel zavest, da je bil značajen in da kot tak ni hotel kapitulirati. In tako so odprta vrata našega Udrženja vsem tovarišem, najibodo kakršnegakoli svetovne naziranja. To svobodo smo na uživali člani našega Udrženja vedno, kar pri nasprotnej organizaciji ni tega.

Zato smatram, da značajno učiteljstvo ne potrebuje deklaracije, ker je že brez nje imelo v Udrženju popolno politično in duhovno svobodo, ker pri Udrženju se ni zahtevalo od članov rotoveč politične, preprčanja ali totovega svetovnega naziranja, zahtevalo se je le, da so učitelji naše Kraljevine.

Zato, in da ker vemo, da nam je le naša organizacija s svojimi lastnimi načeli izvojevala sedanjio pozicijo, ne more biti značajno učiteljstvo za deklaracijo, ki je le polna nasprotjujočih si meglenih fraz, brez lastnih načel.

Za načelno, ne osebno borbo!

Izjava.

Glede na članek »Sadašnjost in budučnost« g. Vlade K. Petroviča, vzbudčen v 12. številki »Učiteljskega Tovariša« smatram za potrebno, da konstatiram nastopno:

Dne 8. februarja t. l. je prispel v Ljubljano avtor omenjenega članka podpredsednik UJU g. Vlada K. Petrovič v zadevi novih razmer v ljubljanskem poverjeništvu UJU in v zadevi demisije podpisanca in tov. Dostala. Pri tej priliki je stopil gosp. Petrovič ob načrtočnosti prič z nama osebno v stiku, nai je prigovarjal k preklicu demisije, se je decidirano izjavil proti deklaraciji in je dal prvo pobudo, da se odvzame g. Ivanu Džmniku redakcija »Učiteljskega Tovariša«. Navel je več sredstev, ki jih lahko uporabimo, če hočemo udejstviti svojo namero.

To v vednost vsem čitateljem zgoraj omenjenega članka.

V Ljubljani, dne 26. marca 1926.

L. Jelenc l. r.

Protizlava.

Na stvaren članek g. Petrovića v zadnji številki je posdal g. Jelenc gorenč izjavo, ki je naperiena osebno proti g. Petroviću s pripombo, ako list te izjave ne briobči, da bo primoran drugim potom iskati jasnosti. Taka je bila borba proti načelom deklaracije od nasprotnih strani doslej ves čas in mesto proti načelom, se je vodila borba proti osebam no »Jutru« in bi se sedaj rado od nasprotnih strani preneslo to osebno borbo tudi v »Učiteljskega Tovariša«.

G. Jelenc hoče izpodbiti z osebnim napadom vtis, ki ga mora nabraviti članek g. Petrovića na vse, ki jim je resničen dobrobit našega stanu na srcu. Ne da se več prikriti, da je tudi hrvatsko in srbsko učiteljstvo pričelo uvidevati zgrešene metode, ki smo ih v preteklosti uporabljali. To učiteljstvo priznava sedaj pravilnost nove smeri, ki se uveljavlja med slovenskim učiteljstvom, kar mi nričajo dopisi, ki ih imam v rokah.

Rad verjamem, da se je g. Petrović izjavil prvi moment proti deklaraciji, ker se mu je zadevo slikalo kot osebno, kakor se je to vršilo splošno od nasprotnih strani tudi v slovenški javnosti. Slikalo se mu jo je le s politično-strankarskega vidika.

Ko je g. Petrović zasledoval in uvedel v »Učiteljskem Tovarišu« idejno in načelno smer in jedro naše borbe, so pričeli tudi pri njem nadati osebni in strankarski prednosti in je spoznal, da ima naša borba zdravo jedro, ki je edim spas zdrave bodočnosti našega stanu. Je na gosp. Petrović v mnogih člankih »Narodne Prosvete« prej tudi povdarił to smer.

Prepičan sem tudi, da so drugi imeli več interesa na nasilnem dejaniju, namrjam meni kot uredniku kakor g. Petrović in da so ih do tega vodili več strankarsko-politični, ne pa stanovski interesi. Kakor pri »Jutru«, tako je tudi v tem slučaju krivda na strani informatorjev.

V Ljubljani, dne 26. marca 1926.

Ivan Dimnik.

»UČITELJSKOM TOVARIŠU«.

I preko svoje volje moram učiniti sleduči izjavu:

Februara 8. bio sam u Ljubljani. Išao sam da se lično informisem o razlikama u mišljenju dvaju grupa učiteljskih. Sasmim prirodno da sam odmah našao g. Jelenc. On je nama svima poznat, mi ga svi cenimo, volimo i poštujemo, te sam želeso da se najpre od njega informiram. Bez obzira na sve sadašnje prilike u Povereništvu — Ljubljana — mi nećemo prestati poštovati g. Jelence i ceniti njegov rad za Udrženje. A tada sam s g. Jelencem puno govorio. Ja sam iznosio puno načina koji bi se mogli upotrebiti da se do redovnog stanja dodje. Povlačenje demisije g. Jelence bilo je i moje mišljenje tada iskazano. Uklanjanje g. Dimnika sa položaja »Uč. Tov.« prepostavljal se u tom slučaju ako je večina učiteljstva za to. Ništa nasilno, ništa bez saglasnosti večine. Tada sam obećao učiniti još neke korake i učinio sam ih ali uvek predhodno razgovarajući sa g. Flereom koji se smatrao najpozvanijim da o tim stvarima da svoju reč. G. Jelenc je, rekao sam, prenaglio s demisijom i ja uvidjam, da su ovde u pitanju ne razlike u mišljenjima, več u taktičkim potezima. Ja imam u rukama jednu izjavu — Deklaraciju — koju mi je dao g. Jelenc i ja ni danas ne uvidjam velike razlike iz-

medju nje i zvanične deklaracije. Pa šta je onda? Tako isto činio sam i g. Dimnik (pošto nisam mogao g. Gnušu i g. Lapajnejer nisu bili tu) neke predloge a svu se svodili na to da g. Jelencu bude data zadovoljstva, jer je on te obzire svojim dugogodišnjim radom zasluzio. U tome sam se toliko eksponirao da je g. Dimnik s pravom mogao posumnjati, da sam ja eksponent g. Jelence; zbog toga sam od sadašnje uprave Povereništva — Ljubljana — imao i nekih neprijatnosti. A ja sam bio samo okupiran željom za jednim istinskim staleškim radom i jednom velikom pažnjom i poštovanjem prema g. Jelencu. I eto priznajem da sam na svoju ruku činio dosta da se stvari u Ljubljani razbistre. Ako toga ne može biti — šta sam ja krov bio ja za deklaraciju ili protiv nje; ako se ne ostvare sve reči koje sam rekao i g. Jelencu i g. Dimniku zar to mora biti znak večitog nerazumevanja medju nama i stalnog polemisanja o stvari, koja mesto polemike traži borce, traži pregneča. Ja sam i g. Jelencu kazao idite u zborove učiteljske, posejte tamo: što ko poseje to će mu niči. O ovoj stvari neka presuduju učiteljski zborovi. Ipak na njih se moramo osloniti.

Ali zašto da ovde pričam svoje privatne razgovore, zašto da diram u mačiju osetljivost, jer ja te privatne razgovore nikom, pa ni Izvršnom Odboru, ne saopštih, zašto da ih pričam kad se mogu reći u dve reči: moja je želja bila da se g. Jelenc vrati na svoje mesto. I mogu li ja biti sad predmet polemike ako te moje želje nisu ostvarene!!

Druga je stvar mog načelnog shvatanja. I pre deklaracije pisao sam u »Nar. Prosveti« o našim staleškim smerovima, i pre deklaracije ja sam se izjavio protiv unošenja partizanstva u Udrženje (mi vidimo sad gde nas je dovelo ono iz Subotice, te smo sad podeleni u pitanju srestava, načina i puteva za pomoć drugovima koji se dana premeštaju), a pre i posle deklaracije ja sam bio i ostao van Udrženja član one stranke kojoj pripadaju i gg. Jelenc, Gnuš i Dostal i Dimnik. Zašto da partija može da nas sjedini a ne može da nas još više približi staleško dobro? Ni ja, ni g. Jelenc, ni g. Gnuš, g. Dimnik, svi, ne možemo biti protiv dobrih smeravnih za naše Udrženje. Možda se možemo razlikovati u putevima i metodama rada za nju. Ja sam i g. Jelenc shvatio da je protiv stvaranja Udrženja na partijskoj osnovi; to neće ni druga strana, pa ne bih želeso ni ja. Deklaracije i jedne i druge strane su slične; otkuda ispadao sad da sam ja protiv njih.

Ova tema traži više obaveštenja i ja ih moram dati kad se na mene direktno obrača. Ako bi Povereništvu Ljubljana htelo, ja bih pred učiteljskim zborom ljubljanskim govorio duže o ovoj temi, samo mi treba reći. U tom bi slučaju mnoga gospoda dobila puno obaveštenja koja bi ih moralna namiriti i zadovoljiti.

Uvažena ličnost g. Jelenc, koji piše ovde štampanu izjavu, meni je veoma draga, da bih ja mogao, posle ovoga, misliti drugočajje o njemu, jer ja vjerujem da će on i hteti, i umeti, i moći dati svoju potporu za sve što Udrženje dobra vodi. Ja u to ne sumnjam. Pozdravljam svačiji rad ako on služi stanju. Ja ne kažem da tom dobru ne služe svi: i g. Jelenc, g. Gnuš, g. Dostal, g. Dimnik, g. Lapajne i druga braća naša. Svi oni dobru služe. Samo ih molim za složan rad.

To je moj odgovor.

Beograd.

Vlada K. Petrović.

(srebrni) rudniki, Pardubice (tovarne), Brno (glavno mesto Moravske), Blansko-Adamov (lama in tovarne), Ostrová-Vitkovice (premog in železne). Visoke Tatry-Strbske Plese-Košice, Kremnica (kovnice novcev), Treuč Teplice-Prištany (svetovno kopališče) Bratislava (od tod povratak poljuben).

Požnja z brzovlakom za vse potovanje v Č. S. R. 250—300 Kč s 50% popustom.

Ta program se eventualno še izpolni z drugimi zanimivostmi.

Od okrajinega učiteljskega društva za mesto Zagreb se je oglasilo 30 udeležencev.

Pozivu se je odzvalo tudi okrajno učiteljsko društvo za mesto Beograd.

Pov. UJU — Ljubljana je oddalo tozadeven poziv, okr. učit. dr. za mesto Ljubljana, ker je bil na isto naslovjen.

Vsek udeleženec mora podpisati izjavo, s katero se zaveže, da se udeleži potovanja, da vplača v to svrhu v potni fond, do 1. junija t. l. 1200 Din ter da se bo pokoril disciplini vodstva eksekutive in ostal v skupni oskrbi.

Podrobna navodila izidejo v prihodnji številki. Za Ljubljano in vnanje refelektante ie rezerviranih naiveč 30 mest.

Da damo lahko odgovor Zagrebu in Beogradu, pozivamo tem potom vse refelektante, da se za enkrat prijavijo Pov. UJU v Ljubljani, dokler ne bo vodstvo ekskurzije definitivno formirano.

Splošne vesti.

— **Udeleženec II. pedagoškega tedna.** Odbor podpisanega društva znanja vsem gdje tovarišicam in g. tovarišem v mariborski oblasti, ki so dobili potreben dopust za udeležbo II. pedagoškega tedna (oziroma rokotvornega tečaja) v Mariboru, sledi: Rokotvorni tečaj se prične v pondeljek, dne 12. aprila 1926 ob 8. uri zjutraj v risalnici deške meščanske šole v Mariboru. Potrebno je, da se vsi udeleženci pribelijo v Maribor že v nedeljo, dne 11. aprila. Za svoja prenočišča bodo izvedeli v nedeljo, od 10. do 19. ure v posvetovalnici deške meščanske šole v Mariboru. Krekova ulica, kjer bo poslovala društvena pisarna. Ob 20. uri istega dne se vrši priateljski sestanek v restavraciji »Narodnega doma«. Rokotvorni tečaj bo vodil g. ravnateli Humeč, ki bo dal udeležencem vsa potrebna navodila. Predavanja se bodo vršila od 12. do inkl. 17. aprila dnevno ob 20. uri zvečer v veliki kazinski dvorani, in sicer v slednjem redu: 1. dan: dr Fran Toplak, »Dobjenček«, 2. dan: dr. K. Ozvald, »Predšolska doba«, 3. dan: dr. Fr. Žeč: »Šolska doba«, 4. dan: Gustav Šilih: »Mladenička doba«, 5. dan: Anton Skala: »Duševno zaostali otroci«, 6. dan: dr. R. Bujas, »O izboru poklica«. — **Pedagoško-didaktički krožek v Mariboru.**

— **Kako je treba izpremeniti pravila UJU.** Tov. Tomo Jurković piše v »Narodni Prosveti« glede tega sledi: »Treba svakome jednom za uvek da postane jasno, da u našoi organizaciji (dnevnja) politika treba da umre! To je jednodušni zahtev celokupnega učiteljstva, izuzev par pojedinaca, koji bi radičnih ambicija hteli organizaciju uprenutu u kola svoje partije... Ovom promjenom treba koliko je moguće onemožiti takve pojave. Treba još dati tim pravilima jednu širinu, no kojoi će u organizaciji moći biti svaki učitelj...«

— **Slovenački drugovi.** U Povereništvu — Ljubljana ima nekih izmena. Drug Jelenc i drug Dostal dali su ostavke. Poslove su preduzeli opet naši drugovi, koji u duhu deklaracije hoče da povedu slovenačko učiteljstvo. Duh deklaracije ide za tim da se jednom iz Udrženja izbaci partizanstvo, da se vodi jedna staleška borba, da učiteljstvo ne bude oruđe ni jedne partije, več da samo bude kovač svoje sreće. To je želja svih nas. Mi ozdravljamo taj posao i nadamo se uspehu. (»Narodna Prosveta«, 25. III. 1926.)

— **Belokranjsko učiteljsko društvo** je na svojem zadnjem zborovanju deklaracijo načelno soglasno sprejelo.

— **Učiteljski konvikt** vabi vse članstvo, da se zanesljivo udeleži občnega zборa dne 11. aprila 1926. Učiteljska društva naj pošljajo svoje odposlance. Radi izredne važnosti je nujno potrebna mnogobrojna udeležba. Popoldne je koncert učit. devskega zboru, ki se ga zborovalci lahko udeleže. Članji devskega zboru naj se na oddolžje s prisotnostjo na konviktovem zborovanju.

— **Poim značajnosti.** Čeprav je malo proti običajem, a ker nečem kvariti tov. Šmajdku njegovega agresivnega članka s državnimi prepričanjimi, prepričam drugim, da mu zavrnejo njegova tako krenko izražena, a nikakor dokazana sumnjenja svojih stanovskih tovarišev. Za svojo osebo odklanjam le od njegove strani izraženo podtitkanje, da »svoji osebni ambiciji v korist podiram le ono, kar so gradili tovariši-idealisti dolgo vrsto let«, ker si menda smem toliko domišljati, da ni zame pisec članka poklican soditi o pozitivnem mojem delu v korist stanu. Tudi za »čuvanje stvarne kritike za vse, v našem glasilu« in pod-

tikanju pristranosti ne čutim poklicanega tov. Šmajdka, ker sicer bi moral njevog članka ravno zaradi nestvarnosti kritike odkloniti. Najodločnejše pa moram odklanjati pozitivno značajnosti s strani tov. Šmajdka, »da značajno učiteljstvo ne potrebuje deklaracije« in da »ne more biti značajno učiteljstvo za deklaracijo«, ker je v tem vsebovana nepodrtva žalitev skoraj vsečih učiteljskih društev, ki so glasovali za deklaracijo. Menim, da prava značajnost to ni in tovarištvu tudi ne, če se zaradi politično strankarske začrtenosti vztraja na poti, ki donaša našemu stanu toliko goria in stanovskim tovarišem toliko krijev in zla ter se zaradi strankarskih interesov temenje stanovske interese in stanovska prava. Tako more govoriti le tovariš. ki pusti prevagati in pasti stanovsko zavest pod strankarsko zavest! Za svojo osebo si pa nitij politične značajnosti ne dam očrtavati od tov. Šmajdka, ker vkljub zaplotniškim umazanim in nečastnim napadom na mojo osebo v »Jutru« nisem niti v mislih okleval glede stranke, tudi teda ne, ko so nas odločilni njeni možje nustili v vitalnem stanovskem vprašanju na cedilu in ko je sedanj predsednik »Kluba demokratskih učiteljev« vzklikal »gremo pa vsi v radikal!« V obrambo vseh tov., ki so glasovali za deklaracijo, sem si štel v dolžnost, da ne nustum tudi teden dni viseti na njih dvojma o značajnosti.

Ivan Dimnik.

— **Imenovanje.** Inšpektor ministra prosvete v Ljubljani dr. Dr. Lončar je imenovan za direktorja ljubljanskega muzeja, ostane pa nadalje na svojem mestu kot šef prosvetne uprave.

— **Protest proti upokojitvi nadzornika Matka.** Belokranjsko učiteljsko društvo je na svojem zborovanju protestiralo proti upokojitvi sreskega šolskega nadzornika tov. Matka iz vzroka, ker se je upokojitev izvršila pred dovršitvijo polne službene dobe.

— **»Jutro« prenaša osebne napade iz ljubljanske oblasti v mariborsko.** V nedeljski številki je prav na neokusen način napadol tov. Hrena. V veliko začodenje nam je, da so ta dobi brez izjeme obsojali vse, ki so ga žitali, kakor ono neokusno opipombo k notici v mariborski rubriki glede »Straže«. — »Gospod doktor — pamet«.

— **Okraini učiteljski društvi za Kozie in Slovenigradec** sporočata, da sta v načelu sprejeli deklaracijo, s čemur popravljamo našo vest v zadnji številki »Učit. Tovariša« pod naslovom »Situacija«. Beležimo kot kronisti, da se je izreklo s tem za deklaracijo doslej 20 društev, od 5 pa še ni rezultatov.

— **Razpis učiteljskih služb na meščanskih šolah.** Na meščanskih šolah je razpisanih več učnih mest. Podrobni pregled je razviden iz »Uradnega lista«. Prošnje je vložiti do 15. aprila t. l. pri pristojnem ravnateljstvu.

— **up.** V odborovi se 14. februarja t. l. se je sklenilo, da se sprejme 50 novih članov in da se pozivajo vse novi upokojenci učitelje(ce), ki še niso člani društva upokojiteljstva Slovenije, da se pričasijo za sprejem v društvo Odbor sprejema za člane novo upokojene učitelje(ce) samo prvo leto no upokojitvi; soprotev pa do 60 let starosti. Pismina pričaščenja sprejema g. nadučitelji M. Breznik. Cesta na Rožnik 29 v Ljubljani. Vsak priglašenec naj sporoči rojstno leto, kraj, novo bivališče in datum svoje upokojitve. Ko društveni tajnik pošlje pismo, je plačati na priloženi ček 5 Din pristopnine, 3 Din letnine in za eno posmrtnino 5 Din, skupaj 13 Din. Društvo šteje danes 300 članov in bo izplačalo za vsakim umrlim članom njezovim ostalim svojcem podporo v zne-

Ekskurzija učiteljstva UJU po Češkoslovaški republiki.

in bi se ekskurzije udeležili učitelji-nevcji.

Po računu tov. v Pragi bi bil potrošek na potovanju po Č. S. R. (od Dvorišča do vključno Bratislave) s stanovanjem, hrano in železnicno okrog 1000 Kč, t. i. 1600—1700 Din za osebo.

Ekskurzija bi bila nek